

Jézus keresztsége

A mai nap a katolikus naptár szerint Jézus megkeresztelkedésének ünnepe. Az evangélium Jézusnak a Jordánba való bemerítéséről szól. Egy kívülállóban könnyen felmerülhet a kérdés, hogy miért foglalkozunk mi egy több mint 2000 évvel ezelőtti történettel, mely csupán három mondat? Mi van abban, hogy egy embert benyomnak a víz alá, és ott fuldoklik?

Evangelium (Mk 1,7-11)

Azokban a napokban eljött Jézus a galileai Názáretből, és alámeríttette magát Jánossal a Jordánba. Mihelyt kiemelkedett a vízből, látta, hogy meghasadnak az egek, és a Lélek galambként beléje száll. És hang szólt az egeből: „Te vagy az én szeretett fiam, benned gyönyörködöm”.

Krisztus megkeresztelése (Ismeretlen német festő, XVIII. sz., Pannonhalma Főapátsági Múzeum / Mudrák Attila)

A bevezetőmben feltett kérdésre szeretném rögtön megadni a választ. Igaz, hogy az egész eseményről egyetlen profán történetíró sem emlékezik meg, de az evangéliumok mindegyike beszámol róla. Márk egyenesen ezzel indítja a Jézus-eseményről szóló beszámolóját. Szóval a kortársaknak fontos volt ez az apró epizód. Az pedig, hogy a Názáreti ácsnak életét teljesen felforgatta ez a vízbemerítés, az egészen biztos. Attól kezdve valami új indult az ő életében, és ezzel együtt valami új ott, a világ egy eldugott zugában. Aminek aztán olyan hordereje

lett, ami kihatott évszázadokra, évezredekre, mindmáig. Ha már a mai nap Örömhíre kifejezetten *Jézus keresztségéről* szól, és ez ennyire fontos, szeretném egy kicsit jobban körüljárni ezt az aprónak tűnő eseményt.

1) Beavatások

Először a *beavatásról* kell szólnom. A profán és vallási történelemben egyaránt olvashatunk különféle beavató szertartásokról. A felnőtté avatás hozzátartozott a primitív népek életéhez is. A felnőttkorba ért fiatal férfit különféle próbáknak vetették alá. Ezek sokszor kegyetlen szertartások voltak. A vallási beavatások még ezeket is felülmúlták.

Elég csak a múltból a *görög misztérium vallások* beavatásaira gondolnunk, ahol pl. az Isis misztérium alap gondolata az volt, hogy „a beavatandó önként halálra áldozza magát, hogy a misztérium új életre keltse, és új életre vezesse. A beavatandónak el kellett mennie a halál választóvonaláig, végigmenni az éj sötétségén, hogy eljusson az éj közepén a fehéren fénylő Naphoz”.

Itt kell megemlítenem János keresztségének utótörténetét, hogy Keresztelő János állítólagos utódainál, a *mandeusoknál* János és keresztsége hogyan abszolutizálódott. A mandeusokról a 17. században egy karmelita szerzetes (Ignatius a Jesu) adott hírt először, hogy Dél-Babilonban élnek, 20-25.000 család, akik különös súlyt helyeznek a keresztelesekre. Kiderült, hogy ezek a mandeusok tulajdonképpen *ofita-gnosztikusok*, igazi beavatottak, akik szerint Ábrahám, Mózes és Jézus hamis próféta. Az egyetlen igaz próféta Juhana bar Zakarja (Zakariás fia János), akinél a hamis Messiás, Jézus megkereszteltette magát, de szerencsére az igaz isten megtestesülése, Anos Uthra, aki akkor lent járt a földön feljelentette a hamis prófétát, és keresztre feszítették. Akkor 360 igaz próféta támadt az igaz vallás terjesztésére.

2) János keresztsége

Jánosról és keresztségéről talán az utótörténetből is kitűnhet, hogy nem valami bébi-kereszttség volt. A vademberhez csak elszánt, eltökélt emberek csatlakozhattak, akik elhitték neki, hogy apokaliptikus büntető ítélet közeleg, amit csak azok kerülhetnek el, akik megtérnek és *bemerítkeznek* a Jordánba. Vagyis kiengesztelődnek a büntető Istennel és ezzel elkerülik annak fenyegető ítéletét.

A *beavatás* maga abban állt, hogy János víz alá nyomta a megtérni vállalkozót, csaknem fulladásig a víz alatt tartotta, hogy a bűnös embert misztikusan megölje. Emberek és állatok szent vízben való megfojtása ősrégi áldozati és engesztelő rítus volt, Jánosnál pedig, a büntető Messiás eljövételére felkészítő beavatás. *Megújulási mozgalom* a félelem jegyében.

3) Jézus istenélménye

Jézus Názáretből elment Jánoshoz, hogy bűnös emberként ő is *bemerítkezék* a Jordánba. A Messiást és leszámolást várók beavatását komolyan kellett, hogy vegye, és biztatta is Jánost, hogy ne kímélje őt. Tisztában volt azzal is, hogy ez a *bemerítkezés* nem valami szent játék (liturgia), hanem valami módon a „halálba *bemerítést*” jelenti.

Ez egyik későbbi mondatából is kitűnik, amikor a főminiszterségért vetélkedő Zebedeus fiaktól azt kérdezi, hogy „készek-e abból a kehelyből inni, amelyből majd ő iszik, és készek-e megkeresztelkedni azzal a keresztséggel, amellyel ő megkeresztelkedik”. Jézus tehát úgy állt ott a Jordán vizében, hogy teljesen kiszolgáltatta magát Istennek, kész volt meghalni is, ha a haragvó Isten úgy akarja.

Jézus ott áll a folyóban. Közben a Jordán vize, mely 915 méter esést produkál a föld legmélyebb völgyében, ott zúg, zubog a fülében (Jordán a héber jarad = alázuhog szóból származik). János pedig, a Beméritő kemény marokkal lenyomja őt a mélyvízbe és ott tartja, míg csak fuldokolni nem kezd.

Azt mondják, hogy a halálközeli állapotban lepereg az ember előtt egész élete. Kitisztul a látása. Felismeri a lényeket. Jézus felismerte: „Isten nem lehet szadista, bosszúálló kényúr. Az embert bűneiért megfojtani akaró Isten valóságos istenkáromlás”.

A kapálódzó, fuldokló embert elengedi a kéz, és ő felmerülve a vízből újra lélegzik. Beszívhatta az életadó levegőt, ami úgy hatol belé, mint ahogy egykor Ádámba az Isten Lehelete.

Akkor megfogalmazódik benne Isten *Örömmüzenete*: „Nem igaz, hogy Isten el akarja pusztítani a bűnöst, hanem azt akarja, hogy éljen, mert szeretett fiának tartja, akiben kedve telik. Isten az apám, és én a gyermeke vagyok!”

A Jordánnál megtapasztalt *istenélményt* aztán a negyven napos pusztai magányban feldolgozza: „Ez az Isten nem csak az én apám, hanem minden emberé, minden ember az Isten fiánya, és ezt minden embernek a Földön tudnia kell. Ennek a *Jó-hírnek* prófétájává kell lennem. És nem tántoríthat el ennek az örömmüzentnek elmondásától sem a gazdagság, sem a hatalom, sem az erőszak kísértése vagy támadása”.

4) A mi keresztségünk

Elkerülhetetlen, hogy Jézus keresztsége kapcsán ne ejtsünk szót a mi *keresztségünkről*. Őszintén szólva, csupán a kérdéseimet és aggályaimat tudom megfogalmazni. A válaszokat nem tudom.

Szükség van-e beavató szertartásokra, amilyenek nálunk a *szentségek*? Ez merült fel régen egy ifjúsági zsinaton. Nem kell-e lesöpörni az asztról, mint pótcselekvést vagy kvázi mágiát? Akkor úgy döntöttünk, hogy mentsük, ami menthető. Kellenek beavató szertartások, amelyek mentesek a pótcselekvéstől, mágiától. Próbáltuk is megtalálni ennek a módját. *Megújulási mozgalmat* akartunk e téren is, de nem a félelem, hanem a szeretet jegyében.

A Bokorban mi elkezdük az *új gyakorlatot*, amikor pl. a csecsemő- és gyerekkeresztséget fiatal felnőttek keresztségére váltottuk. Most mi a helyzet? Vannak, akik újra visszatérnek a régihez, a csecsemőkereszteléshez. Vannak, akik a gyerekkeresztséget választják. Vannak, akik nem óhajtják egyiket sem, az újat sem. Vannak, akikben az új beavatás valódi változást hozott. Vannak, akikben nem. Mi itt a baj? Erőtlen a mi beavatási módszerünk?

Jézust radikálisan mozgósította az a felismerés, hogy az Isten szeret, és nekünk is szeretnünk kell egymást. Jézusba egy életre beköltözött a *szeretet Lélek*. Nem tudott másról beszélni és nem tudott másképp cselekedni sem. Bennünket miért nem mozgósít ugyanígy a felismerés, belénk miért nem költözik a Lélek, és miért nem vesz állandó lakást?

Minek kell bekövetkeznie ahhoz, hogy komolyabban vegyük az életünket, és komolyabban vegyük a másokért való felelősségünket? Mit kellene még tennünk, hogy folytatni tudjuk tartalmilag is Jézus erkölcsi megújulási mozgalmát? Nem segíthet rajtunk csak a „fulladásos halál”? Vagy valami halálközeli állapot? Vagy az sem?

--- Igen, mit tegyünk? És ezzel a kérdéssel fejezem be az újévi elmélkedést, az újévi ének szavainak parafrázisával: Mit kellene tennünk, hogy „*az új esztendőben új szívekkel dicsérjük (kövessük) Jézust életünkkel*”?

[Kovács László elmélkedése Vízkereszt ünnepén, 2024-ben]

